

Posudek doktorské disertační práce

Autor práce: Ing. Jan Vašenda

Název práce: Quality Assurance and Measurement in Higher Education: a comparative analysis

Předkládaná práce se zabývá velmi aktuálním, nicméně zároveň poměrně širokým a obtížně uchopitelným tématem, kterým je vztah mezi systémy hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání (de facto akreditačními systémy) a samotnou kvalitou vysokých škol. Práce je rozdělena na dva logické bloky, tedy teoretickou část a část aplikační. Teoretická část se zabývá zejména definováním kvality vysokoškolského vzdělávání (kapitola 1), kdy tento pojem je poměrně široký a mám za to, že v současnosti podléhá řadě výkladů. Autor zúžil otázku kvality vzdělávání tak, aby byl schopen tuto „proměnnou“ kvantifikovat, a to pomocí uznávaných indikátorů kvality, resp. žebříčků vysokých škol. Toto zúžení se může zdát jako příliš ostré a diskutabilní, nicméně považuji jej pro účely další analýzy za vhodné až nezbytné. Stejně tak se nicméně může jevit jako diskutabilní samotné sestavování zmiňovaných žebříčků, resp. indexů, které jsou kompozitními indexy a zcela závisí na proměnných a vahách, které do nich vstupují. Autor na toto nebezpečí, resp. zjednodušení správně upozorňuje.

Autor se dále zabývá jednotlivými typy akreditačních systémů, jejich slabými a silnými stránkami a komparací, a to včetně domácího akreditačního systému. V teoretické části je třeba vyzdvihnout zejména autorovu práci s literaturou, práce obsahuje celou řadu relevantních odkazů a je zjevné, že autor se problematikou zabýval do patřičné hloubky i šíře. Práce je tedy přínosná i z hlediska řešerského, kdy nabízí poměrně ucelený a hutný pohled na akreditační systémy a hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání.

Za největší přínos práce nicméně považuji snahu o analýzu problému na základě dostupných dat, kdy autor s využitím metody QCA identifikuje faktory akreditačních systémů a další proměnné, které jsou podstatné z hlediska umístování jednotlivých škol, resp. zemí v žebříčcích. Z této analýzy potom autor vyvozuje závěry stran akreditačních systémů. Např. se ukazuje, že je vhodné zařadit do procesu akreditací profesní skupiny či odborníky z praxe. Velmi ožehavý, nicméně dle mého názoru relevantní a vyargumentovaný, je závěr stran školného na vysokých školách. Analýza ukazuje, že země, ve kterých je zavedeno školné na vysokých školách, jsou v žebříčcích vysokých škol obecně úspěšnější. Jistě se najde řada protiargumentů (dostupnost vzdělání, kolinearita s jinými proměnnými apod.), nicméně tento fakt je sám o sobě obtížně zpochybnitelný. Za poměrně zajímavou považuji i v této souvislosti také analýzu vývoje počtu studentů z hlediska jednotlivých oblastí studia, kdy se jasně ukazuje výrazně vyšší zájem o humanitní obory. Je dle mého názoru otázkou, zda by tento boom nastal i v případě, kdy by bylo zavedeno školné a studenti by tak byli více motivováni orientovat svoje studium s ohledem na

situaci na trhu práce.

Závěrem bych rád uvedl, že práci považuji obecně za zdařilou. Přestože si prošla poměrně dramatickým vývojem a stále může v mnoha ohledech vyvolávat kontroverze a diskuzi, jde o dle mého názoru ojedinělý pokus o analýzu složité problematiky, který přináší nové poznatky a indikativní doporučení.

Práce naplňuje standardní požadavky pro obhajobu a cíl práce byl splněn. Práci proto **doporučuji** k obhajobě.

Otázky k diskuzi:

- 1) Z dostupných rankingů je zjevné že „vlajková loď“ českého vysokého školství – Karlova Univerzita – v čase stagnuje (ARWU), či pomalu zaostává (THE – Times Higher Education nebo QS ranking). Obdobná situace nastává i u většiny dalších významných českých vysokých škol. Má autor představu, proč k tomu dochází? Jde o problém kvality či spíše statistický problém (konstrukce žebříčků, rozšiřování báze škol apod.)?
- 2) Na domácí půdě je poměrně často v souvislosti s kvalitou vysokoškolského vzdělávání poukazováno na skutečnost, že vysokých škol je příliš a že též výrazně vzrostl počet studentů. Je tomu skutečně tak? Je počet vysokých škol v ČR příliš vysoký ve srovnání s vyspělým světem? A pokud se podíváme na počty studentů, můžete na základě dostupných dat říci, které VŠ (a jejich fakulty) měly největší absolutní nárůst počtu studentů (absolutně, případně relativně) v posledních 15 letech – tj. kde bychom mohli očekávat největší tlak na pokles kvality?

V Praze dne 11.2.2019

doc. Ing. Jan Čadil, Ph.D.